

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Úvahy o minulom roku.

Rozhliadnúc sa o politických udalostach minulého roku, presvedčíme sa, že tento rok z patričnej smerodajnej strany náležite premrhali. Čas ale, nadevšetko čas jedného dlhého roku je veľmi drahá portéka. Keď sme teda dlhý čas jedného celého roku vedeli premrhať, musíme byť veľmi bohatí alebo veľmi ľahkomyseľní. Že by sme boli bohatí a smeli si taký luxus dovoliť, ako millionári v Amerike, o tom ani reči nemôže byť, sme teda ľahkomyseľní. Pod týmito ľahkomyseľnými neideme rozumeť vodcov politiky prevádzanej na kresťanskom základe, lež tých kriklúnov, ktorí z cela neoprávnene osobným záujmom hotoví boli obetovať nielen drahý čas celého roku, lež i blaho celej krajiny.

Obyvateľstvo Uhorska so všetkým právom veľmi mnoho očakávalo od terajšieho parlamentu najmä v roku 1909. Tomuto očakávaniu parlament náš nebol v stvave sodpovedať. Hatili ho v tom ľudia, ktorí bez všetkej rozvahy na povrchu politickej akcie vrhli otázku, o ktorej popredku vedieť mohli, že ju previesť nemôžu. Účinkovanie nášeho snemu následkom toho obmedzené bolo len na niekoľko mesiacov začiatkom roku. V tomto krátkom čase tehdajší minister pravosudia previedol novellu zákona o úzere, oróf Andrassy minister vnútra zas uviedol do života novellu ku zákonu vystahovania a doťahovania, minister kultu a verejnej výučby gróf Albert Apponyi previedol zákon o sriadení Kongruy nižšieho duchovenstva katolíckeho a finančný minister Wekerle daňovú reformu. Neideme pritomne posudzovať tieto zákony na-

kolko sú dobré alebo zlé, len to nám treba vyznať, že náš krajinský snem behom roku 1909, krom týchto zákonov nič iného nepreviedol.

Že ale náš palament tolko drahého času prinútený bol premrhať, tomuto na príčine sú krajinskí vyslanci neodvislej strany, Julius Justh, Ludvik Holló, gróf Teodor Batthyány a iní, menšej významnosti kriklúni, ktorí od prvého dňa minulého roku s otázkou banky jednostajne hubili povetrie v sneme, v kluboch, v novinách a po celej krajine. Justh, vtedy ešte predseda snemovne iného ani nerobil, ako čo od začiatku roka neustále vykrikoval o banke a vyhrážal sa, že rozdrúza každého, čo sa opováži inej mienky byť, ako je on. Vtedy bolo týchto bankusárov spolu ešte len asi 20 do 25. Nerozvažité vystupovanie Justhovcov tak ministri, ako iní politici brali ľahostajne, jedine kresťanská ľudová strana od samého začiatku ostro s nimi zachodila, nevedela ale zahatiť, že z veľkej neodvislej strany mnohí pripojili sa k Justhovi a opustili svoju pôvodnú stránku. Jedných sviedla osobná ambícia, druhí zas padli v obeť osobnej obmedzenosti a z puhej hlúposti nasledovali Justha a jeho súdruhov. Už v mesiaci apríli bolo vidieť, že pre nešerednú agitáciu Justhovcov v záležitosti banky, Krajinský snem bude skoro celkom práceneschopný. Oprevedení volebnej reformy nemohlo byť ani reči. Ako mnohému inému nešťastiu, ktorému teraz v ústrety hľadíme, tak aj tomu jedne Justhovci sú na príčine, že volebná reforma prevedená není. Kresťanská ľudová strana poťažne prevedenia volebnej reformy úplne vyplnila svoju povinnosť. Privolila ešte aj k tomu, aby zákonná predloha o auto-

nomii katolíkov, až po prijatí volebnej reformy pojednávajúca bola. Justhovci teda, ako z tohoto vidmo, takrečeno schválne prekazili prevedenie volebnej reformy. Všetci teda, čo sa za volebnú reformu oduševňujú, pre zahatenie jej prevedenia, jedine Justhovcov nech ľahajú na zodpovednosť. Treba to dať pocítiť Justhovcom, nadevšetkom v tom páde keby nové krajinské voľby vypísane boli. Presvedčení sme aj, že pri budúcich voľbách žiadon priateľ volobnej reformy nebude hlasovať na Justhovcov.

Ohľadom na rozorvané pomery politické, aké zapríčinili Justhovci, nielen cieľom prevedenia samostatnej banky, lež nadovšetko, aby rozdrobili koalíciu, s koncom apríla zažakovala terajšia vláda. Jeho veličenstvo kráľ yzal v známosť toto zažakovanie, o rozriešení krízy ale nerozhodnul. Nasledoval za tým dlhý rad audiencií, porád a vyjednávania, až jeho veličenstvo v juniusi na novo vymenoval terajšiu vládu, ktorá spravovala záležitosti krajiny pri odročení snemu cez letné prázdniny až do 28. septembra kedy znovu zažakovala. Jeho veličenstvo kráľ toto zažakovanie ale vľal síce v známosť, lež po dnešný deň nevymenoval novú vládu,

K audienciám pžvolaní boli: starý liberál Ladislav Lukács, gróf Ján Zichy, gróf Khuen-Héderváry, Wlassics, Láng, gróf Dessewffy a gróf Tisza. Všetky tieto audiencie ale nevedly k žiadnemu úspechu. Jeho veličenstvo terajšiu vládu neprepustl a novú vládu nevymenoval. Po rozdrobení koalície predsedníctvo snemovne zložilo úrady. Justhovci vyvolili si predsedu a podpredsedov zo svojej strany. Sláva tohoto predsedníctva ale netrvala dlho, bo čoskoro tiež zložilo úrady a za predsedu a podpredsedov jednohlasne vyvolení boli poznové členovia koalície. Krajinský snem vzdor tomu nebol práce schopný. Strana Justhová, ktorá medzitým značne poriasla, ačpráve sa celkom odtrhla od Kossutha, prekazila každé bežné pojednávanie v snemovni. Vláda konečne, aby krajinu zachránila pred stavom mimozákonným, ex-lex rečným, predostrela snemu návrh o indennite, ktorý ale pre škandále Justhovcov, previesť nevedela a preto odvolala v posledných dňoch decembra.

Krátka úvaha táto predstavuje nám Uhorsko v najsmutnejšom rozpoležení politickom.

Do tohoto stavu ale krajinu našu priviedli Justhovci! Neodvisliaci Justhovej strany sú tomu na príčine, že krajinský snem takmer cez celý rok prinútený bol zaháľať. Justh a jeho strana sú tomu na príčine, že Uhorsko vohnaté je do zkazonosného stavu ex-lexu, Justh a jeho strana konečne sú tomu na príčine, že katolíci Uhorska nemajú autonomie. Toto ale všetko nech si dobre zapamätá každý katolík Uhorska a medzi žiadnymi okolnosťami nech nehlasuje na kandidáta strany Justhovskej.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Členovia Katolíckej Ludovej Jednoty a horliví katolíci v minulé veľké sviatky vydržovali početné shromaždenia po rozličných stranách krajiny. Je toto novým znakom zmáhania sa Katolíckej Jednoty. V tomto pochvalnom podujatí treba ale v celom roku pokračovať. Očakávame aj v záujme katolíckeho Uhorska, že vo všetkých obciach, kde Katolícku Jednotu posial ešte neutvorili, zavedú ju istotne behom tohoto roku. Aj to očakávame, že v obciach, kde už jestvuje Katolícka Jednota, upevnia ju a pracovať budú na tom, aby sa sdvojnásobil počet jej členov. Na tomto nech si dajú záležať miestni správcovia a vodcovia skupení. O každom pohybe v záujme zveladenia Jednoty bezodkladne upovedomiť treba Stredisko v Budapešti. Stredisko na žiadosť ochotne odošle návody a poučenia k utvoreniu Jednoty potrebné a dla možnosti postará sa aj o rečníkov ku shromaždeniam, potažne tohoto ale zavčasu treba sa na Stredisko obrátiť. Pekné a podarené shromaždenia vydržovali v najnovšom čase nasledujúce mestá a obce:

Nagyszombat (Prešp. stol.) Vidiecky agitačný výbor 19. decembra v obci *Száraspatak* usporiadal shromaždenie, na ktorom len mužokí boli prítomní. Ako rečníci vystúpili tu: dr. Anton *Mondok* trnavský pravotár, Kanillo *Kovácsi* farár schveinobachský, Franc *Petrik* miestny farár a organista, učiteľ Pavel *Teplánszky*. Kamillo Kovács na druhý deň držal prednášku pre ženské, Za Jednotu oduševnené obyvateľstvo prihlasuje sa ku Jednote vo veľkom počte.

Bogdán (Prešp. stol.) Utvorujúce veľké shromaždenie vydržovali tu 20. decembra. V shromaždení rečnili s veľkým oduševnením: dekan a farár Mikuláš *Kovács*, Anton *Raufstein* trnavský kaplán, Béla *Valdan* trnavský učiteľ, Viktor *Adamcsa* vedrödský kaplán a miestny správca Viktor *Toscano*. Do Jednoty dalo sa veľa členov zapísať.

Szilincs (Prešp. stol.) Za prítomnosti veľkého počtu obyvateľstva 20. decembra vydržované tu bolo utvorujúce shromaždenie, na ktorom rečnili: nový farár obce Imrich *Kalász* Geza *Veszely* trnavský kapitulský kaplán a Béla *Voldán* trnavský učiteľ. Za miestneho správcu jednohlasne vyvolený bol farár Imrich *Kalász*. Za členov sa početní zapísujú.

Szempe (Prešp. stol.) Miestná organizácia už pred dlhším časom utvorenej Jednoty, pri súčastnení sa všetkých svojich členov a početných iných vydržovala oduševnené shromaždenie.

Nagytapolcsány (Nitr. stol.) Vo veľkom shromaždení 26. dec. vydržívanom Augustin *Graman-tik* duchovný miestnej nemocnice cez 1/2 hodiny vysvetloval účinkovanie Katolíckej Ludovej Jednoty po celej krajine a vyzdvihol zvlášte prospešné pôsobenie tejto organizácie vo Veľkých Topolčanoch. Predošlého roku mala tu Jednota 230 členov, prítomne ale počet tento poriadol už na 375 členov. K zakoreneniu Jednoty, ako najlepši prostriedok považuje rečník rozširovanie novín v katolíckom duchu písaných. Týmto cieľom on sám pre «Kresťana» zadovážil v meste 90 a v dedinách okolia 74 odberateľov. Starí členovia Jednoty a odberatelia «Kresťana» vydržia nepremeneľne aj v budúcnosti, tak že v tomto roku rátať môžeme ešte na väčšie úspechy.

Hermanec (Zvol. stol.) 25. decembra popoludní ku shromaždeniu dostavili sa všetci mužskí obyvatelia. Rečnili Jozef *Weisz* a Ján *Bartos* tajomník. Členovia prihlasujú sa vo veľkom počte.

Staré-Hory (Zvol. stol.) Dňa 26. decembra predpoludním bolo tu veľké shromaždenie, na ktorom súčasťnilo sa viac-aj sto ľudí. Jednotu vysvetlovali v oduševnených rečiach farár Bartolonej *Rohács* a tajomník Jednoty Ján *Bartos*. Do Jeonoty mnoho ľudí vstúpilo.

Medzihrod (Zvol. stol.) Veľké utvorujúce shromaždenie 28. decembra popoludní zahájil

oduševnenou ročou Rudolf *Melicher* miestny farár. Za ním Ján *Bartos* vysvetlil potrebnosť a cieľe Katolíckej Jednoty, do ktorej hneď vstúpilo asi 150 členov.

Selce (Zvol. stol.) Veriaci obce dostavili sa 29. decembra predpoludním vo veľkom počte ku shromaždeniu, v ktorom rečnili dekan-farár Jozef *Zsembery*, Ján *Bartos* a Arnold *Bobok*, Za členov dalo sa zapísať 50 veriacich.

Ďalšie shromaždenia vydržívané boli v obciach. **Rábakovácsi** (stol. Vas), **Bagota**, **Kula** (stol. Bács), **Lugos**, **Dárda**, **Apatin**, **Melvi**, **Mezőfény**, **Mezőterem**, **Tornalja**, **Sarud** (stol. Heves), **Boldogfa** (stol. Pozsony), **Réthe** (stol. Pozsony), **Békésszentandrás**, **Wekerlefalva** (stol. Bács), **Boróc** (stol. Bács), **Fényes**, **Tornagorgó**, **Baranyalócs**, **Baranyaszentistván**, **Szent-Simon** (stol. Gömör).

Niečo o potravných spolkoch v Spišskej Magure.

Každý človek, zvlášte kňaz, najdobroprajnejšími citami a pohnútkami byva vedený ku zakladaniu potravných spolkov. Myslí si totiž už vopred, jako to dobre bude, keď ten ľud nie ustavične len z role, lež i z obchodu k nejakému osohu a grošu príde; jaká to výhoda bude pre ľud, keď si vo svojej obci bude mať ku domácnosti potrebné a lacnejšie články a nemusí ďalekými cestami za tým trápiť seba, koňa i vóz dref, pri tom peňaze míňať a čas márnif; aká to výhoda bude, keď doma dostane pôvodné, zdraviu neškodné články a tovar; keď nebude vystavený klamstvu mnohých nesvedomitých špekulantov, ktorí, keď ho využítujú, naposledy si jeho pozemok za bagatel odkúpia, jako sa to už mnohrazy stalo; ďalej, jako to dobre bude, keď i ten jednoduchý ľud obznámi sa s kupectvom, bo či to už výlučne len žid má kupčiť a celý obchod v rukách držať a sedliak vždy len pri tej hrude zeme má sa hrdúsiť a moriť a k ničemu inému nemá mať rozum a schopnosti?!

Pod dojmom týchto a podobných myšlienok, citov a tak líčenej budúcnosti ľudu, myslím, všade s tou najväčšou ochotou a najlepšou vôľou zakladajú sa potravné spolky. A ono to po-

tom aj ide, len že človek neskorej úzkostlive badá, že to tak ide, jako v lete na saňách: ide to síce, lež bez očakávaného úspechu. Pri tom ale badať že tomu je na príčine sám ľud, že on svojim hlúpym smýšľaním a konaním hamuje, ubíja a kazí to, čo ho samého má pozdvihnúť. Ku dôkazu toho nech slúžia nasledujúce skutočné udalosti:

Stalo sa nedávno vo Spišskej Magure v jednom malom potravnom spolku, že istá žena M. S., majúc muža v Amerike, pre robotníkov pri budovaní stavania a pri gazdovských prácach, pre celý svoj dom s dietkami skoro všetky potravné články i nápoje z toho spolku, z najväčšej čiastky na úver cez dva roky brávala. Keď málo zplácala a dlh riastol, sklep zdráhal sa ďalej na úver jej dávať, ona sa trpko ponosovala, že jej muž nič neposiela a pretože ona i s jej dietkami musí žiť a onedlho dostane peniaze, úpenlive prosila, aby jej spolok ďalej dával na veru, že ona všetko pekne vyplatí. Spolok uveril a dal sa uprosiť. Konečne prišiel jej muž z Ameriky a nechcel na žiadosť pád dlh zaplatiť, praviac, že žena moc minula a že on itak dosť peňazí posielal. Dlh bolo vyše 200 korún, Spolok za dlhší čas prosil o peňaze, upomínal dlžníkov viac než šesť razy, aby, keď už nie celý, aspoň malú čiastku dlhu vyplatili. Tí si ale napomenutia ani nevšimli, ba žena začala hubovať. Správa spolku na to pohrozila sa dlžníkom s processom a pretože ani na to nič nedbali, boli skrze fiškála kartou vyzvaní, pretože ale ani to neosožilo, zadala sa proti nim žaloba. Po doručení pravotných pisiem, keď už zapríčinené boly väčšie útraty, žena vo svojej zlosti začala tajiť, že je dlžná, pri tom kydala na spolok všeliaké hany, predavačom ubližovala na cti. Títo pekni dlžníci konečne ešte aj to urobili, že si vzali fiškála a zapravovali spolok.

Teraz sa každý pýtal, čo tá baba chce? Alebo je pevne presvedčená, že toľko neni dlžná, alebo o spravodlivú požiadavku priviesť chce malý kresťanský potravný spolok, ktorý cez dva roky na úver a bez úrokov dával jej potravné články. Čo ju malo k tomu, že sa opovážila osoby spolku pred súd tahať, nad tým nech do jej smrti rozjima. Spomenúť musím ale, že všetky jej táraniny boly zlostné vymy-

sleniny a nič jej neosožily. Dlžobu musia zaplatiť aj s útratami. Tá nevďačná žena darmo sa chcela pomstíť, keď pred súdobným pojednávaním obžalovala spolok, že pri vymerávaní nápojov nesprávne pokračuje a muž jej darmo vykrikoval, že tie peňaze radšej nech páni vezmú, ako by ich mal potravný spolok dostať. Takýmto ovečkám tešíť sa má potom duchovný pastier. S takýmto ľuďmi udržuj si potom kresťanský potravný spolok!

Stalo sa tiež, že iná osoba tajila, že ona to a to v sklepe kupovala a v rozhorčenosti jej povrávala, že jej v sklepe pripísali: na druhý deň ale priznala sa ta istá baba, že potravný spolok má pravdu. Nachodia sa i také maškary v ľudskej podobe, ktoré nepriateli potravného spolku pálenkou podplatia posielajú špehovať do sklepu.

Vela podobných vecí by som mohol napísať, ktoré všetky o tom svedčia, s ak hroznými ťažkosťami zápasíť musia kresťanské potravné spolky v Spišskej Magure a zaiste aj kde inde. To ale od zakladania kresťanských potravných spolkov nikoho nech neodstrašuje. Keď sú aj mnohí ľudia nevďační a mnohi zas v obmedzenosti svojej bár aj nevedia nahliadnúť osožnosť našich snáh, ktorými ubohý ľud náš vyslobodíť ideme z rúk nesvedomitých vyžieračov: zakladajme a udržujme usilovne kresťanské potravné spolky nie len v každej obci Spišskej Magury, lež i po celom Uhorsku.

Priateľ ľudu.

Na začiatku práce.

U nás na poli katolíckych pohybov sa mnoho zanedbalo, Cudozemsko už mocnými kresťanskými, katolíckymi organizáciami vládlo a nás ešte len vždy žiaľ trápil pre našu zaostalosť. V kresťanskom Uhorsku len neskoro prišlo do umu pár obetavým mužom že katolícky ľud zachrániť nevyhnutne je potrebné pre vieru, vasť a rodinu; že cestou poriadnej správy treba ulaviť biedu a trápenie ľudu a jeho blaho napomáhať. Keď sa toto aj neskôr stane, lepšie je jako nikdy!

Chvála a uznánie prináleži prvým apoštolom Katolíckej Ludovej Jednoty. Jaká potreba bola u nás na Katolícku Ludovú Jednotu, to ich vystúpenie skvele dokázalo. Videli sme, že

socialdemokracia s prázdnyimi heslami vábi k sebe ľud, blázni a kazí ho. Videli sme, jako driapu slobodní murári a socialdemokrati z človeka von dušu, aby zostal puhou zverou, jako figliarsky olupujú židovskí páni vodcovia ten ubohý ľud o peniaze, aby svoje sebecké ciele dosiahnuť mohli. *Videli sme a neúčinkovali sme.*

Teraz ale, ponevác bliži sa dvanásta hodina, nemeškajme. Nech toto uzná každý kto číta, pracuje a vidí tie krivdy a ponosy, ktoré sa zo dňa na deň s kresťanským ľudom prevádzajú. Do práce, do boja sa musíme chystať, *nastúpiť musíme cestu skutkov, aby víťazstvo naše isté bolo.* Potrebujeme mocných, oduševnených bojovníkov a neunavných vodcov. Odstráňme od seba lenivosť, milovanie pohodlia. Nielen oduševňujme sa v srdci za zásady Katolíckej Ľudovej Jednoty, ale *účinkujme vo verejnosti podľa nich!*

Sdrúsme sa, oddajme sa na dobrú prácu, ktorú si rozdelme medzi sebou. Jedon nech má za cieľ zmocnenie dobrých katolíckych novín. neunávne treba ich rozširovať. Usilovať sa máme aby každý človek, ktorý len môže, na «Kresťana alebo na «Naše Noviny» predplatil.

Druhý nech pracuje okolo sriadenia a vedenia Katolíckej Ľudovej Jednoty, katolíckych gazdovských a remeselníckych kruhov, robotníckych, úverkových a potravných spolkov; tretí nech čím viac údov privádza do Jednoty, do spolkov atď. Rozprávať musíme všade o našich cieľoch, pohyboch v krčmách, v dielňach, pri schôdzkach, všade, kde katolíci sa najdú a o našich zásadách ešte nič nevedia.

Všetci musíme účinkovať, lebo *kto si na seba vzal meno jednotára, ten nech aj za povinnosť si drži za Katolícku Ľudovú Jednotu pracovať.* Nech nikto nepovie, že za tieto zásady sa už veľa unúval, mnoho potil. *Veľa áno, ale dosť nie.* Jestli v práci vytrváme, tak sila Katolíckej Ľudovej Jednoty nad všetkou mocou pekelnou zvíťazí!

Neočakávajme za našu prácu pochvaly, odmeny, alebo uznania. Nelakajme sa, jestli na miesto pochvaly sa nám osočovania a potupy dostane. Šlachetná práca bude sama našou odmenou.

Oslobodiť musíme obecenstvo, katolícky ľud od falošných mudrcov. Presvedčiť musíme našich bratov, že *kríž má jedine spravodlivú moc a*

silu, na spomoženie našich bied a krivd. V tejto práci sa nepodajme drahí bratia! Lebo tak by sme ináč budúcnosť vypustili z našich rúk.

Všetko toto som preto povedal, aby všetci tí, ktorí doteraz len potajomne sa pridriavajú Katolíckej Ľudovej Jednoty i verejne dali už raz tomu výraz. Nech sa za toto nehaňbia, lebo vtedy by sa za svoju vieru, za svoju vlasť, za svoj ľud, za svoju budúcnosť haňbili. Bratia! Dve cesty stoja pred nami. Jedna trpká, trnistá, s bojmi spojená — ale na konci jej je *slávna budúcnosť kresťanstva*; druhá pohodlná, bez trňov a trpkostí, na ktorú sa chabí bojzlive utiahnu a s tým *mravne i hmotne padnú.* Bratia! Voľte si!

Ján Bartos.

Preč s alkoholom (liehom)!

Čo mám teda piť? Vodu a mlieko! Voda je najlacnejším a najzdravším nápojom. Ešte sa nestalo, že by sa dakto z vody bol opil. Voda je nie len nápojom, ale aj vážnou medicinou, bez nej by sme nemohli žiť.

Kto má peňaze alebo kravu. ten lahko príde k mlieku. Celkom iný by bol rodinný život, keby sa ľudia celkom zriekli liehových opojných nápojov a miesto tých mlieka užívali. Nebolo by tolko zvady, preklínania a bitky. Pokoj a láska by prebývala v domoch, čo je základom opravdového kresťanského života.

Ale darmo! Mnoho ľudí žije ešte v tom omyle, že liehové nápoje živia človeka a preto ich nechcú úplne zanechať. Lenže to nie je pravda! Kto na príklad riadne pije pivo, ten síce stučneje, ale to nie je opravdivá tučnosť len opuchnutie, ktoré neni zdravé a zapríčiňuje mnohé choroby.

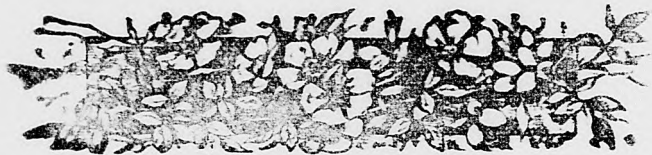
Jediným záživným nápojom je mlieko. V ňom nachodia sa všetky záživné látky rozpustené a preto ono medzi všetkými pokrmami najprvšie miesto zaujíma. Mlieko je aj dobrým liekom. Koľko ľudí by už bolo zahynulo, keby neboli pili mlieka. Sotva jest takej nemoce, v ktorej by lekár nenariadil mlieka. Aj z toho vysvitá, že ak výborným nápojom je mlieko. A kto ho na miesto liehu pije, ten bude od neho zdravý ako mak a červený ako ruža. Že je

mlieko aj o mnoho lacnejšie ako ktorýkoľvek liehový nápoj, to ani netreba dokazovať, však to každý dobre vie.

Nech t da bude našim heslom: mlieka do pohára a nie alkoholu! Nasledujme striezlivých Tyrolčanov, ktorí vôbec len mlieko užívajú. Sú ale aj práceschopní a pekní chlapi. Sotva sa najde medzi nimi taký, ktorý by nedožil 80. rokov. Chraňme sa z celj sily krčmy, ktorá nás len za blázna má, lebo nám za naše vlastné drahé peniaze odoberie rozum, šťastie, zdravie a život, jedným slovom všetko!

Franc Klein

farár spišsko-richvaldský.

POLITICKÉ CHYRY.

Nový rok kresťanskej ľudovej strany.

V sobotu o pol desiatej hodine predpoludním členovia kresťanskej ľudovej strany snemovej novoročné blahoželania predniesli vodcovi katolíkov Uhorska grófovi Ferdinandovi *Zichymu* a k tomuto cieľu v palote na Scitovszky placi dostavili sa nasledujúci: pápežský praelát *Ján Molnár*, *Mikuáš Zboray*, *Edmund Beniczky*, *Georg Szmrecsányi*, *Jozef Farkas*, *August Ochaba*, *Franc Buzáth*, *Karol Wildfeuer*, *Pavel Kovács*, *Alexander Ernszt* a *Alexander Simonyi-Semadam*; dostavili sa ďalej z vonkajších členov strany: cis. a kráľ komorník *Teodor Barthoš*, *Tibor Kovách*, *Michal Dömötör*, dr. *Alexander Rejtő*, *Dezider Saly*, sudca kráľ. kúrie, *Franc Robitsek*, vicerektor ústredného semeníša, *Križó Pelikán*, *Béla Landauer*, *Franc Vargha*, *Béla Türi*, *Franc Bónitz*, *Dioniz Görcsönyi*, *Dezider Szegh*, *Eduard Früchtl* a iní.

Blahoželanie v mene kresťanskej ľudovej strany predniesol krajinský vyslanec *Edmund Beniczky*, na čo nasledujúcou rečou odpovedal

Gróf Ferdinand Zichy.

O odpustenie musím prosiť, že som reč vašeho blahoželania sediačky slyšal. Nie nedostatok oduševnenia, lež s vysokým vekom mojím spojená slabosť je tomu na príčine, pri tom

ale chcem vám dokázať, že nielen stáť, lež aj chodiť viem s vami. Dlhú dobu som prežil a prebojoval; mnoho trpkostí sa mi ušlo, slúži nám to ale k veľkej radosti, že vieme, že kresťanská ľudová strana vždy rovnou cestou kráčala, nedemonštrovala, lež vždy zmužile pádi ku jej vytýčenému cieľu a dané slovo vždy verne držala oproti každému a vyplnila ho ešte aj oproti tým, ktorí nie vo všetkom s ňou súhlasia. (Pravda! Tak je!)

Keď sa rozhliadneme po dejepise národov, vidíme, že akokoľvek líšia sa jedon od druhého, srovnajú sa všetky v tom, že ideálnu oduševnenosť, náboženské povznesenie spojené sú vždy so slávou a víťazstvom. Rozpomeňme sa len na rusko japonskú vojnu, v ktorej Japonsko víťazstvo svoje ďakovať môže jedine ideálnej oduševnenosti svojich synov. My ale k vývinu najpevnejší základ máme v našom náboženstve a tento prevyšuje všetko iné, bo je to večná pravda, oproti ktorej všetko ostatné je pominuteľné a zmeniteľné.

Kresťanský svetový náhľad náš, náboženstvo naše sú spolu horiaca fakľa, ktorá nám ukazuje, ako máme podporovať blaho našej vlasti. Zákom svätého Štefana dala smeru tiež len večná pravda. Najnovšie po celom svete spatrujeme tomuto protivné zámery, jest to totiž liberálny smer francúzskej revolúcie, ktorý sa odvrátil od večnej pravdy a ktorý práve vo Francúzsku o tom svedčí, jak ďaleko je v stave zaviesť národ. Tento prúd aj u nás tsnul sa do popredia a bol by nám zaiste aj na zkazu býval, keby sme sa proti nemu neboli postavili.

Naša stránka, čo do počtu, je najmenšia, neni ale najslabšia a vždy a všade statočne vyplňuje svoje miesto, (Hlučné schvalovanie.) Kým iní v zápasoch o vládu pod sebou samými rúbu haluz, my sme v tichosti a spokojne ostali na našom mieste a dôverovali sme v našej pravde. (Hlučné schvalovanie.) Vedú a udržujú nás večný plameň viery a lásky ku vlasti. Vždy s radosťou rozpomínam sa na minulosť a na podstúpené v nej boje. Ža udržanie našej ústavy krajinskej jako treba nám zápasíť, to sme popredku vedeli. Z dejepisu naučili sme sa tomu, že neni dosť ústavnosť len povrchno vyvinúť, lež treba previesť to, aby

ona stala sa nielen puhým pochopom, lež zástožnou skutočnosťou v dejepise národnom. (Tak je!)

Vytrvajte stále spolu aj naďalej! Úfam sa, že počet ctených priateľov mojich poraste, stránka naša upevní sa vždy viacej a milosť božská dopraje nám víťazstva. Za blahoželanie srdečné ďakujem! (Hlučné éljen!)

K politickému rozpoloženiu.

Designovaný ministerpredseda Ladislav Lukács s koncom roka tým prekvapil svet, že Justha vzal sebou na audienciu do Viedne. Boli aj u jeho veličenstva tak Lukács, ako Justh. Stala sa ale pri tejto audiencii tá malá chyba, že jeho veličenstvo doprosta povedal Justhovi, že to nedovolí, aby samostatná banka postavená bola 1. januára 1911. Justh odtiahol na to s dlhým nosom. Designovaný minister ale, keď sa mu plán s Justhom nepodaril, v posledný deň roku pojednával s vodeácami kooperujúcich snemových strán a o priebehu vyjednávania podal zprávu vo Viedni. Jeho veličenstvo akoiste designovaného ministerpredsedu Lukácsa poverí s utvorením novej vlády. V kruhoch liberálov a darabantov panuje veľká radosť.

Vláda a ex-lex.

Ohľadom na ex lex, totiž mimozákonný stav, do akého Justhoveci vohnali Uhorsko, v jednotlivých ministerstvách už porobili potrebné poriadky. Tieto poriadky potrebné boly na tom prísne ústavnom základe, že ponneváč nieto zákona o rozpočte, v zásade žiadne vyassignovanie neni na mieste, vyjmúc stále a zo smlúv vyplývajúce výdavky. Ohľadom na to ale, že sa môžu vyskytnúť prípady, keď odročenie vyassignovania by celej krajine škodilo, pod predsedníctvom jedného štátneho sekretára utvorily sa stále výbory, ktorých úkolom bude, aby tieto prípady dôkladne preskúmaly a dľa výsledku preskúmania odporúčaly vyassignovanie alebo odopretie vyassignovania. Ministerpredseda z uzavretia ministerskej porady ako finančný minister poslal finančným vrchnostiam obežné nariadenie s podrobným výkazom o tých výdavkov, ktoré možno vyassignovať.

Daň nebudú vyberať.

Z príležitosti ex lexu, ministerpredseda ako finančný minister súvisle s obežným nariadením, v ktorom tieto dni podal úpravu o vyassignovaní najpotrebnejších štátnych výdavkov v nastavšom mimozákonnom stave, vydal aj osobitú úpravu vlády o exkvovaní verejných daní, pofažne o zastavení vyberania daní. Ministerpredseda túto úpravu poslal tiež v obežníku všetkým finančným direktiam, taktiež aj hlavnomestskému daňovému dezorcovi. V smysle tohoto obežného nariadenia po ďalšie poriadky verejné dane a äárne požiadavky, ktoré sa čo verejné dane vyberajú, štátni exekútori nesmú vyberať. Taktiež neslobodno rátať a vyberať

úroky pre to, keby kto zameškal zaplatiť na rok 1910. pripadajúcu daň v termínoch, ktoré zákon určuje asice do tých čias, kým štátne šafárenie zákonodarskou cestou nebude zabezpečené. Oproti tomu za premeškanie zaplataenia dane z roku 1909., ako i z predošlých rokov úroky možno i treba rátať.

BESEDNICA.

Vianočná príhoda.

(Konec.)

Uznával som, že má pravdu, ale priznal som sa jej, že nemám ani haliera.

— Ale veď je tomu labká pomce — povedala. — Tých pár halierov vám veľmi vďačne dám.

Môžete si myslieť, ako som ja tej dobrej žene ďakoval.

Ona mi potom rozprávala, že má len jediného syna, ktorý je kdesi vo svete a o ňu sa stará, posielala jej stále peniaze na výživu, ačkoľvek i sama môže ešte dosť dobre pracovať.

O chvíľu postlala i mne a ja som dosť skoro usnul. Keď som sa o piatej ráno zobudil, prichystala mi už prívetivá hostiteľka teplej polievky na ráno. Potom mi dala niekoľko šestákov, aby som mal na železnicu a priala mi šťastlivú cestu.

Bol som jej dobrotou až k slzám dojatý a úprimne som sa jej poďakoval za debrosrdečnosť.

Keď svitlo, bol som doma u mojej dobrej mamičky, Ach, bolo to posledné naše vitanie... Akoby bola čakala na môj príchod — o hodinu na to skonalala...

Doktor bol touto rozpomienkou veľmi dojatý a na chvíľu zamĺknul.

— Tá dobrá žena, ktorú som nikdy pred tým ani potom nevidel — pokračoval otec — preukázala mi nesmierne dobrodenie, ktoré som jej nemohol ničím odplatiť. Už tým, že mi neznámemu poskytla prístrešia v noci búrlivej, urobila mi veľa dobrého, ale ešte keď si pomyslím, že by som bez jej pomoci moju drahú matku viac nebol videl živú! Do smrti ju budem za to požeňávať.

A viac ste ju nikdy nevideli, apko? — pýtal sa Karol.

— Nikdy, syn môj. Keď som doštudoval, zastavil som sa raz schválne v tom mestečku, aby som túto moju dobrodinku vyhľadal a jej sa odsľúžil. Ale v tom domku som už našiel neznámych ľudí, ktorí mi povedali, že Trnková — lebo tak sa tá vdova volala —

odišla ku svojmu synovi, o ktorom nevedeli, kde sa vtedy zdržoval.

Deti byly veľmi dojaté otcovým rozprávaním a trvalo to hodnú chvíľu, kým sa znovu rozhovorily o daroch, ktoré im Ježiško priniesol.

O chvíľu ktosi zaklopal na dvere a slúžka oznamovala :

— Nech sa páči pánu doktorovi prísť hneď do mestskej nemocnice, ku ťažko chorej osobe.

Doktor sa hneď obliekol a šiel.

★

Dlho trvalo, čo sa doktor nevracal; menšie dve deti už zaspaly, staršie ale čakaly, kým sa vráti.

Konečne prišiel doktor o jedenástej hodine. Bol neobyčajne vyrúšený.

— Čo že sa stalo? — pýtala sa ho pani. — Snáď sa niekto pokaličil?

— Nie, duša moja — odpovedal — ale dnes, po dvadsiatichpiatich rokoch, videl som zase tú ženu, o ktorej som vám práve dnes rozprával.

— Nemožno!

— Skutočne, včera ju sem priviezli, lebo pochádza z tadeto. Je už veľmi stará, a tá ďaleká cesta jej tak škodila, že dnes ochorela.

— A či ste sa poznali?

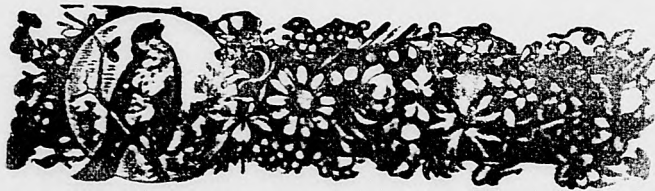
— Ja som ju poznal, lebo jej tvár utkvela mi živo v pamäti. Oj, mala tá radosť! Rozprávala mi, ako sa jej vodilo od tých čias. Po niekoľkých rokoch zomrel jej jediný syn, ktorý ju živil a potom žila z toho, čo jej zanechal. Konečne nezostalo jej ničoho a dopravili ju ako zobračku sem — do jej rodiska.

— A či ozdravie?

— Sotva — doktor pokrčil plecami — má už bez mála osemdesiat rokov.

Doktor chodieval do nemocnice každý deň dva razy a chodievala tam i jeho pani s deťmi ku chorej stareнке, prinášajúc jej posilňujúce pokrmy. Táto láska spríjemnila jej posledné dni života.

Ludia sa veľmi divili, keď za truhlou zobračky kráčala rodina doktorova a keď doktor dal postaviť na jej hrobe pekný kamenný kríž.

CHYRNÍK.

Nový rok u kráľa. Jeho velixenstvo kráľ na nový rok predpoludním prijal v Hofborgu blahoželanie arcikniežat. Zatým tlumočil jeho veličenstvu novoročné blahoželanie najvyšší dvorní hodnostári. Popoludní jeho veličenstvo vrátil sa do Schönbrunna, kde aj nedelu strávil. Večer u hlavného dvormajstra kniežafa Monte-

nuova bol novoročný dvorný obed, na ktorom medzi inými hodnostármi prítomný bol aj uhorský minister a latere gróf Aladár Zichy.

Nový uhorský nádvorník. Jeho veličenstvo kráľ skut. vnútorného tajného radcu knieža Antona Mikuláša Pálffy-ho vymenoval za uhorského nádvorníka na miesto nedávno zosnulého grófa Ludvika Apponyiho. Nový uhorský nádvorník ešte tento týždeň zaujme svoj úrad.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie z príležitosti radostných sviatkov vianočných, početným dobročinným spolkom udelil milodary ku podpore chudoby a účasť bral pri viacerých slávnostiach vianočných stromkov, kde láskave vyučoval a tešil opustené deti. — Inštalácia nových kanonikov prevedená bola 14. decembra. Inštalovaní boli skutočný kanonik Michal Krajnyik a titulárny kanonik spišskej kapitule Ján Ivaneczky, inštaláciu previedol opát-kanonik Karol Belky. Osvietený pán biskup na počtu inštalovaných zariadil hostinu, ku ktorej viaceri boli povolani, — Dr. Melchior Takács praelát praemonštratenských kňazov a dr. Alois Klekner direktor tunajšej akademie na odpočinku, horliví podporovatelia všetkých pohybov katolíckych, 16. decembra o kresťanskej kultúre držali prednášky v katolíckom kruhu v Arade. — Dievčence marianskej kongregácie, z príležitosti vianočných sviatkov 20. decembra vo veľkej dvorane mnišiek uršulíniiek pohostily 28 opustených detí opatrovne sv. Jozefa a pripravily im pekný, bohatý ozdobený vianočný stromček. — Jozef Gereely, redaktor z Budapešte, 16. decembra o katolíckej tlači peknú prednášku držal v katolíckom autonomiálnom kruhu. Každého svedomitého katolíka prísnu povinnosťou je podporovať tlač katolícku. — V katolíckom čitateľnom kruhu 19. decembra pekná a veľmi poučná prednáška bola o živote Panny Marie a detinstve Ježiša, s názornými obrazy. — Alexander Kraminszky profesor bohoslovía 21. decembra zložil doktorát z cirkevného práva na universite budapeštianskej. — Blahéj pamiatky nekďajší kanonik Krausz, zložil fundáciu na ošatenie chudobných opustených detí. Z úrokov tejto fundácie 23. decemara zašatili 30 chudobných školských detí v kľaštore mnišiek Uršulíniiek, pod dozorstvom Franca Holló direktora tunajších škôl. — Katolícky patronáž a spolok podporovania väzňov, na radu predsedu kráľovskej tabule Eugena Bercellyho spojily sa dovedna. — V spolkoch *katolíckych učňov a tovaryšov*, z príležitosti vianočných sviatkov vydržiavané byly pekné pastierske predstavenia 25. a 26. decembra. — V *Zemplénavásárhelyu* tamojší horlivý farár Ludvik Kristof utvoril marianskú kongregáciu a v sprievode peknej reči prijal do nej 82 dievčeniec.

Chýry zo Šárisa. Prešov: Stoličný výbor šáriskej stolice riadne zinné shromaždenie vydržiaval 20. decembra. Na shromaždení tomto, ako najväznejší predmet vzali v uznámost nariadenie ministerstva vnútra, v smysle ktorého pri budovaní stavania v jednotlivých obciach nenie potrebný odborný znalec staviteľský, bo

Poklona svätých troch Kráľov.

každy gazda zná svoje potreby. — Katolícky kruh Rákócziho 19. decembra usporiadal pekný muzikálny večierok, za ktorej príležitosti dr. Engelbert *Mázy*, hlavný direktor gymnazialných škôl okresu košického držal prednášku o kresťanskej výchove. — V kláštore anglických mnišiek 29., 30. a 31. decembra Páter Jezuita náboženské konferencie držal pre panie marianskej kongregácie z mesta a okolia. — Oskár *Péchy* assessor sirotskej stolice, ktorý pri šarišskej stolici slúžil cez 15 rokov, zomrel minulý týždeň, Stoličný výbor pochvalnou povďačnosťou rozpomätal sa na jeho zásluhy. — Pri voľbe mestských úradníkov 16. decembra prevedenej vyvolení boli: Julius *Voloszinovics* za kontrollóra a Julius *Dadej* za podkassira. — Dr. Achill *Bána*, fiškála, horlivého podporovateľa všetkých pohybov katolíckych, pri ostatnej voľbe ablegátskeho kandidáta kresťanskej ľudovej strany v okrese hétharšskom, osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbric* vymenoval za diecezanského fiškála na území šarišskej stolice. Všetky cirkevné záležitosti tejto stolice k nemu patria a on ich bude zastávať, Katolíci tiež v akejkoľvek pravotnej záležitosti nech sa dôverne k tomuto pravotárovi obratia a ten ich vždy pri miernom honoráre a svedomite zastane. — Spolok podporujúci dochovu koní prestal jestvovať pre nedostatok podporovateľov. — *Ternye*: Elemér *Horváth* tunajší veľkostatkár a správca jednej budapeštianskej banky vyvolený je za predsedu budapeštianskej burzy. Je to vyznačenie nie len pre nášho vysokoučeného rodáka, lež spolu aj zárukou toho, že na zlopestnej budapeštianskej burze bude už ráz aj kresťanský duch previevať. — *Radács*: Geza *Hedry* tunajší veľkostatkár majetok viedenskej obyvateľky Izabelly *Skublits* v obci *Pusztadorogd* ležiaci odkúpil za 220 tisíc korún. — *Harpakó*: Svevolný a bezbožný pacholek vratiac sa domov z Ameriky opätne rušil nočný pokoj učiteľa Michala *Bartosik*. Ako ho posledne chceli lapiť, učiteľovi tak zahryzol do palca, že pohryzeného učiteľa operovať musia v Budapešti. — *Andrásvágás*: Imrich *Hagyari*, tamojší rychtár predal nedávno na jarmaku volce za 150 korún. Peniaze vložil do vrečka a vrečko uviazal o štraneček na voze. Idúc domov zbadal, že vrečko s peňazmi chýba, ostal mu len holý štranok. Kedy sa už ľudia naučia pozor dávať na peniaze.

Chýry zo Spiša. Rozpočet (preliminár) mesta Gölniczbánya na rok 1910. je nasledujúci: príjmov má byť 230 tisíc 73 korún 60 hal. a výdavkov 218 tisíc 651 korún 92 halierov; šťastlivé to mesto, v ktorom obyvatelia žiadnej prirážkovej obecnej dane neplatia. — Počet voličov na budúci rok je v našej stolici nasledujúci: v starolubovenskom okrese 2891, v sobotskom okrese 2674, v gölnickom 1767, v levočskom 2265, v kézmarskom 2647 a v novoveshom 2139. — Nad Starou Lubovňou bolo dňa 20. decembra ráno dúhu vidieť. — V obci Szepesmindszent (Biacovice) dňa 22. decembra zomrel gróf Ladislav Csáky, syn Albina Csáky v 40. roku života svojho. Nebohý bol za istý čas hlavným županom v stolici Ung. — Mesto Stará Lubovňa

z tých dvoch millionov korún, ktoré štát medzi mesta ako podporu má rozdať, dostane 3000 korún. — **Podakovanie.** Jozef Holek úradný sluha okresného súdu v Starej Vsi štyri veľké sviečky obetoval do richvaldského kostola. Štyri v belanskej cigarovni robiaci richvaldské dievčatá ozdoby zase na vianoce náš oltár Marianský s krásnym vencem, ktorý stal 12 korún. Pán Boh hojne zaplať! Farský Úrad v Richvalde (Spiš).

Zo žandára vlamač. V Segedíne na dolnej tani žandári chytili bývaleho žandárskeho strážmajstra Franca Tótha, ktorého čo vlamača po celej krajine hľadali a ktorý sa potuloval pod falošným menom Franca Tozetto. Z bytu Michala Oraveca, kým domáci boli na trhu, nedávno volakto ukradol 640 korún hotových peňazí a šperky v cene 80 korún. Vo štvrtok predpoľudním segedínska polícia zo Sabadky dostala list, v ktorom Tóth oznamoval, že peniaze a šperky z domu Oraveca on ukradol a že spácha samovraždu, lebo ho svedomie veľmi trápi, že sa v posledné časy na viacerých miestach v krajine vlámal. Sotva, že tento list došiel, keď kapitán dolnej tane telefonoval policii, že Franca Tótha chytili. Vlmač bol veľmi hladný a vnišiel na taňu Franca Oltoványiho, kde ho žandári na základe opisu osoby poznali a chytili. Polícia vystopovala, že Toth pešo ušiel zo Segedína do Sabadky, odkiaľ sa zase pešo vrátil na segedínsku dolnú taňu. Po železnici sa neopovážil cestovať, lebo sa bál, že ho chytia. Bývalý strážmajter je teraz v segedínskom väzení.

Vystahovanie sa zo Zemplínskej. Administratívny výbor stolice zemplínskej predošlého týždňa vydržoval zasadnutie, na ktorom podžupan oznámil, že sa v mesiaci novembri zo stolice zemplínskej 666 ľudí vysťahovalo do Ameriky. Vydali 497 cestovných passov. Hlavný slúžny stropkovského okresu oznámil, že z vysťahovalcov 90% ov bez passu ide do Ameriky.

Psy ho roztrhaly. V chotáre obce Magyarittebe, ako z Temešváru oznamujú, v pondelok udal sa hrúzyplný prípad. 45-ročný nádenník Štefan Ökrös totižto z obce Fény išiel do obce Magyarittebe hľadať si prácu. Celý deň chodil, ale prácu nevedel najst a tak sa nad večerom pohol domov. Už sa začalo sotmievať, keď prišiel na pastviny v chotáre obce Szerbittebe. Tu sa potom stalo, že samotného človeka napadly psy pastierov. Ökrös ani len palice nemal pri sebe, ktorou by sa bol mohol brániť. Srbskí valaši sa na toto všetko len so smiechom dívali a namiesto toho, že by psom boli odohnali, ešte ich huckali na Ökrösa. Psy bez pomocného človeka v úplnom smysle slova na kusy roztrhaly a nešťastný človek zomieral, keď ho zanesli domov. Proti ukrutným pastierom vrchnosť zaviedla vyšetovanie.

Veľká svadba. V obci Zsombolya (stol. Torontál) na jednom, dvoch bratov a jednej sestry spolu držanom veselí minulo sa 195 kilov múky, 900 vajec, 8 teliat, 200 kúr, 474 litrov vína a 14 sudkov piva. To zriedkavé veselie, ktoré 2400 korún stálo a za tri dni trvalo, srobil svojim trom dietkám Matias Šamber.

Nový papier. V Anglicku s najlepším výsledkom začali papier dorábať z cukrovej trstiny. Ten nový papier má byť veľmi fajný.

Dôchodok japonskeho cisára. Mikádo (japonský panovník) má so všetkým ročne 13 miliónov korún dôchodku. Sedem miliónov dostane od krajiny a ostatné má zo svojho vlastného majetku.

Vek kardinálov. Kardinálov žije teraz 55. Najstarší je medzi nimi Jozef Gruscha, knieža arcibiskup viedenský, ktorý má 90 rokov. Medzi kardinálmi je 5 takých, ktorí už prestúpili 80. rok, ku tým patrí aj jágorský arcibiskup narodený roku 1829. Vo veku medzi 70. a 80. rokom je 16 kardinálov; náš knieža-primas Klaudius Vaszary má 78 rokov. 60. rok života dosiahlo 18 kardinálov. Počet tých, ktorí sú v 50 rokoch obnáša 11. Len dvaja kardináli sú, ktorí ešte nemajú ani 50 rokov a síce knieža-arcibiskup v Prahe a Merry del Val štátny sekretár pápeža Piusa X., ktorý má len 44 rokov a je najmladší kardinál.

HOSPODÁRSTVO.

Rozpočet pre zimné kŕmenie dobytká.

Zimné kŕmenie trvá asi 225 dní, v niektorých krajinách snáď ešte dlhšie, niekedy zase voľačo kratšie. Jestli chceme, aby sme koncom zimného kŕmenia statku nemali nedostatok krmu, musíme si krmivo dobre rozrátať. Potom býva krma obyčajne drahšia, tak, že to prípadne vačok gazdu dobre pocíti a mnohokrát ho nutí k tomu, že musí predať zo svojho statku v taký čas, keď ani není v cene.

Krmu si najlepšie rozrátame, keď ustálime, že koľko denných dávok máme v celej zásobe krmu. Jestli nám táto zásoba nepostačí pre všetek dobytok, lepšie je niektorý kus ešte v jaseňi predať, tým spôsobom zvýšime peniaze za krmu, ktorú by sme pred jarou mu seli kupovať a ani na cene dobytká neutratíme. Rozumieme sa samo sebou, že pri tom rozpočte treba mať na zreteli aj tie zvieratá, ktoré sa cez zimu uliahnu, ako aj všetky možné ztráty na zásobe krmu.

Pri hádaní toho, že koľkú zásobu krmiva máme v jaseňi, treba si predovšetkým vsímať zásobu sena, slamy a kopanín. Váhu sena pravda punktovne len tak možno určiť, keď ho odvážeme. Ale to konečne ani není takou veľkou prácou. Kde je po ruce mostová váha, tam vec tá nerobí žiadnych ťažkostí, lebo fúry, ktoré vezeme do dvora, môžu sa za každým na váhe zastaviť. Kde není váhy na dvore, tam iné nezbýva, ako odvážiť aspoň jednu fúru a potom treba násobiť váhu jednej fúry počtom všetkých fúr, ktoré dovezeme do dvora. Priemerná váha fúry býva asi 12 a pol metrického centa. Uhádnutie toho, že koľko slamy a zrna máme, je už trochu obťažnejšie a to síce preto, lebo pred započatím sa zimy ešte není všetko vymlátené. Aj tu je radno ustáliť priemernú váhu snopov. Povedzme, že v jednom metrickom cente pšeničných

snopov je priemerne 30—40 kilogrammov (rátajúc do toho aj 5—10 percentov pozadku) zrna a 60—70 kilogrammov slamy s plevami; pri žite (raži) je 25—35 kilogrammov zrna a 65—75 kilogrammov slamy; pri pri jačmeni je 35—45 kilogrammov zrna a 55—65 kilogrammov slamy; pri ovse je 30—45 kilogrammov zrna a 55—70 kilogrammov slamy; pri strukovinách je 20—25 kilogrammov zrna (strovy) a 75—80 kilogrammov slamy. Pozadok pri posledných štyroch činí 5—6 percentov. Pliev býva zo žita a ovsá 5—9, z jačmeňa 17 a zo strukovín 25. percentov.

Váhu zemiakov meraním a vážením ľahko ustálime. A to sa konečne tiež dľa fúr môže uhádnuť.

Lenže pri ustaľovaní množstva krmiva treba odčítať ztratu na váhe, ako je ku príkladu hniloba. Ohľadom tohoto nám postačí, keď vieme, že lúčneho sena ubudne asi 15%, otavy o voľačo viac a dateliny o 10—14 percentov. Z repy a zemiakov činí táto ztrata 10 percentov. Zo slamy musíme odčítať ešte asi 10 kilogrammov na každých 1000 kilogrammov živej váhy dobytká jako potrebu steliva.

Jestli si gazda takto počína, ľahko si môže vyrátať na základe svojich zkušeností, že koľko krmiva jeho dobytok potrebuje a že koľko ho môže cez zimu chovať.

DOPISY.

Zo Sileša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Radosťou oplýva naše srdce, že sa náš nový horlivý pán farár Jakub Jakabovič odhodlal k tomu, že dá náš chrám vymalovať, k čomu i zo svojich peňazí prispeje s 200 korunami. Boh ho živ, aby v dobrom zdraví čím dlhšie mohol nás spasonosne opravovať. Je on ale i neohrozeným ľudákom. Na liberálov len tak bokom, neprajným žmurkaním zahliada. Vsestrannou usilovnosťou si získal obdivovanie svojho neunavného účinkovania. To som zabudol napísať, že naša nitrianska dedinka leží pri Kíri a pri Komjaticiach. Eud je dosť chudobný, ale usilovný, zbožný a tuho ľudový. S Bohom!

Ján Šliab.

* * *

Z Lisy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

Naša trenčianska obec leží neďaleko Puchova v Zubáka. Za pána farára je tu horlivý pán Štefan Stolarík, ktorého ostré slová už nejedného korhela napravily a triezlivým učinily. Je on takým ľudákom. Vyniká zvlášte rozširovaním dobrej tlače. Veľmi sme mu poďační aj za to, že ná mznámou učinil modliacu knižku «Nábožné vdychy ku sv. Jozefovi».

Od nás je veľa ľudí v Amerike, ktorí svedomite a múdre podporní tých, ktorých doma nechali. Samo sebou sa rozumie, že role majú u nás náramnú cenu, bárs čistý výnos z nich je malicherný.

Prihodí-li sa čo zvláštneho, zas vás navštívím dopisom. S Bohom!

Jozef Listník
roľník.

* * *

Z Lehoty.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom mi-
lom «Kresťane».

U nás v Nitriansku ešte nechcú celkom vykapaf tí starí, plesniví liberáli, ktorí by nedbali každú chvíľu stúpať poriadnym ľudákom na päty. Chvála Bohu, duchovní otcovia bez malej výnimky, sú ctihodní ľudáci, s liberálmi držia len takí chudáci. Spolok sv. Vojtecha sa už i v Nitrianskej Doline zmahá. Národnárska tlač tu nemá pôdy; o veľa pevnejšej viery je náš ľud, nežli žeby sadol a sedel na lep nesvedomitým národniarom, týmto ziskuchtivým figliarom, ktorí väčším dielom len na luteránov sa opierajú. Škoda, že ešte vždy sa najdu úradné osoby, ktorým tak leží v žalúdku ľudová strana, ani voda psovi. Prídu snáď i lepšie časy, potom nám nebudú padať vlasy.

S Bohom!

Michal Stenik.

* * *

Zo Suránky (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Naša obec leží v Nitriansku neďaleko Stavného Hája; do Verte máme tlež len dakolko sto zajačích krokov. U nás každý gazduje o dušu. Dobrý gazda je pán farár Františ Koňakovszky, dobrí hospodári sú aj tunajší; dobre gazdujú ale aj tunajší slovenskí roľníci, ktorí sú natolko triezliví múdri, že ani za ten živý svet by nesadli na lep tým národniarom spleteným s domokratmi luteránskymi. Ľudová strana si tu dobre stojí, iebo vyjmúc jedného statkáríka, všetci chodíme na voľbu pod práporom ľudovej strany. Neďaleko nás

sú Sulany, v ktorých krčmár Gráčik je v politike chudáčik, nadovšetko od tej doby, čo hrkúta okolo liberálnych panákov.

Je tu veľká bieda o vodu, väčšia, nežli o tých hnusných neľudových liberálov. Lebo však jediný potôček «Surančik» že jestvuje, to v lete len kaluže značia. Stane-li sa ten najmenší političný pohyb, hneď sa ohlásim v «Kresťane». Tedy vy chlebkári a trochári liberálni proticirkevní, traste sa, jako huspenina v kolibe. S bohom

Súsed.

* * *

Z Bojny (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Uctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťan»-e.

Naša dedina leží pod brehami neďaleko kalvinskej Kokošovej a luteránskych Blesoviec; ideme-li na stanicu železničnú, musíme Veľké-Topolčany oavštiviť, kde je teraz farárom Hollady. Naša obec je vždy poriadne pri voľbe, liberálov by na prstoch jednej ruky počítal: my sme tu z presvedčenia ľudákmi, do liberálnej strany by nás nikto nenahnal ani bodákmi, Kortešom ľudovej strany býva občan Jozef Jančovič, tento chlap obrevskej postavy.

Veľmi sme šťastliví, že tu máme velebných pánov bratrov školských, ktorí z ohľadu umu a mravnosti nazaj predivným požehnaním sú celého okolia.

S Bohom

V. Ludevít
remeselník.

* * *

Z Ujlaku (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

V našej veľmi veľkej farnosti je vo veľmi veľkej miere obľúbené zlodejstvo a či kmínstvo. Tak sa už stalo, že nielen živé svine ukradli, ale i to sa udalo, že si sviňu kmíni zabili na dvore vlastníka. Keď kto zabíja, nech sa nepochváli s tým, lebo v noci by isto navštívili jeho spíziareň za bravčovinou bažiaci oplani. A divná to vec, päť četnikov tu máme a kmínstvu sa nevie koniec spraviť. Husy, sliepky, kačky ukradnúť, to tu už nekomu ani nápadné není.

V politickom ohľade tu dost dobre smýšľa ľud, liberálov nevyznačujeme veľkon uctivosťou. Poriadni ľudáci sú všestranne vo veľkej vzácnosti. Bohužiaľ, v Jednote a vo Vojtešskom spolku je u nás málo. Keď nás nemá kto naháňať do takých srdcu i duši prajných vecí.

Od železnice ďaleko bývame so všetkých trán.

Máte bol'asti?

Trpíte na lámku, pakostnicu, rheumu, bolenie zubov a hlavy? Prechladol ste alebo snáď pri vanom zapríčinil ste si nejakú chorobu. Oprobujte len bolasti ulevujúci, liečiaci, posilňujúci Fellerov Elsa-fluid. Ten je zvlášte dobrý. Tucat na prábu 5 korún. Feller lekárnik Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhreb. stol.)

Máme tu kapitálny potravný spolok. Krivonosý hostinský neúrodne časy má u nás.

Ináč tu neni nič zvlášne nového. S Bohom!

Jozef Vorník,
obuvník.

* * *

Z Lefantoviec (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom mi-
lom «Krešťane».

V prvej polovici decembra tu vydržovali sv. misie dvaja p. pátri lazaristi Batora a Danielik. Takej pobožnosti tu ešte nikdy nebolo; účinok kázni a sv. spovedi sa nedá opísať, tvár našej farnosti je celkom zmenená! Krik vonkajší, opilstvo, kliatba, krádež: sú vykorenené u nás. Chceme byť od teraz dobrí katolíci. Vieru svoju chceme vyznávať a nasledovať nielen v kostole a doma, ale i vo verejnom živobytí, teda i pri volbe. Ach bude to radosť pre ľudácke srdce pána farára nášho Jozefa *Mittuch*, keď mu z veriacich ani jeden nebude chýbať. Hej liberáli kulifaji, už viac neutlačíte hlas nášho prebudeného svedomia ani flaškou, ani lichotením ani hrozbou, ani grošom. Strely liberálnej kortešačky sa nás viacej nechytia. My už celkom kresťania budeme, nebudeme činiť hanbu našej vierere ani v súkromnom, ani vo verejnom živote.

Ičo Hornolefantovský.

* * *

Kristályfalu (Richvald. Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Po tých radostných veciach, o ktorých som ostatný raz písal, stihol nás dňa 29. novembra aj jeden smutný prípad. V ten deň totiž náhle a nenadále vytrhla zpo-
medzi nás nemilosrdná smrť jedného z našich najprednejších a najvzdelanejších mužov v osobe Ondreja *Michna*. Okolo poludnia šiel k jednému gazdovi na návštevu, tam naraz zle ostal a o pár minút dokonca. Už mŕtvého odviezli ho domov, odkiaľ zdravý odišiel. Žil 57 rokov. V ňom ztratil kresťanské pohyby neohrozeného bojovníka. Pri ukrutných voľbách Bánffyho mu ako vtedajšiemu rychtárovi 200 korún ponúkali, hrozili mu žalárom a on napriek tomu predsa zostal verným k zástave kresťanskej ľudovej strany. Pravda, po volbe ho vtedajšie liberálne úradné násilienstvo bez všetkého predného vyšetrovania zaraz zhodilo z rychtárstva. Pohráb mal pekný, aj náš všetkej úcty hodný pán

notár mu preukázal poslednú úctu. Jeho zarmútená manželka uctiac pevné kresťanské presvedčenie svojho muža, nerobili pohrábny kar. Mali sme už štyri pohraby bez karov. Len pokračujme v tej chvalitebnej veci! S Bohom

Úd Katolíckej Jednoty.

Rozmary a žarty.

Veľký pán. Fridrich Velký, kráľ pruský, prišiel raz do jednej dedinskej školy. Učiteľ mu len kývnul s prikrýtou hlavou a učil ďalej a len o dosť hodnú chvíľku pustil deti domov. Potom ešte len odokryl si hlavu, poklonil sa pred kráľom a riekol:

— Ráďte odpustiť, vaše veličenstvo moje grobianstvo, ale keby moji chlapci zvedeli, že jesto na svete ešte väčšípán ako ja, nuž by som si s nimi viacej rady nedal.

*

Dobre odseknul. Kupec k pomocníkovi: S vašou sprostosťou už neni k vydržaniu.

Pomocník: S mojím platom ale tiež nie!

*

V škole pri počtovaní. Učiteľ: Pozoruj Janko! Keď mám v ruke 10 sliviek a rozdelím ich medzi tebou a tvojím súseďom Mišom, kak že každý polovicu dostane, kolko dostane jeden z vás?

Janko Mišo: Každý dostane päť.

Učiteľ: Keď by som ale 96 rozdelil medzi vami, kolko dostane jeden ako polovicu?

Obidvaja žiaci: Už vieme, každý doštane bolenie brucha.

*

Čoho sa malý Janko bojí. Janko: Dedinko, aj ja budem volakedy dedkom, ako vy?

Dedko: Pravdaže, moje srdiečko.

Janko: A potom aj ja si musím babičku vziať za ženu?

*

Rozličné mandle. Pani (ku predavačke): Máte ocukrené mandle?

Predavačka (ukazuje na svoje hrdlo): Nie, prosím, len zapálené!

*

Len na vlase viselo. Nū, Izidor, prehrál si pravotu?

— Veru, a len na vlase visela výhra. Nech by ma len trochu boli pripustili ľku prisahe, bol bych pravotu vyhrál,

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhš
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 ákatulkách
zasielka franko.

Opatrný. Nezdavý: Pán doktor, neviem, čo mi chýbuje, ale od istého času veľmi mi slabne pamät.

Lekár: No, tak mi popredku zaplaťte za navštevú.

*

Na zkuške. Učiteľ: No, dávaj pozor, Janko! Ovcu ostrihajú a jej vlnu dajú do súkeunej fabriky a tam čo spravia z nej?

Janko mlčí.

Učiteľ: Oh, Janko, Janko! Nuž, z čoho že ti ušili nohavice?

Janko: Z otcovho starého kabáta,

*

Na policii. Kapitán: Tu vás sused obžaloval, že ste mu dal tri zauchá.

Obžalovaný: Sused cigáni, pán kapitán, lebo už po prvom zauchu ušiel.

*

S dobrým svedomím. Pani: Či je táto lavička dost pevná?

Sluha: Oj, veru je dost, pani veľkomožná môžu s dobrým svedomím prejsť cez ňu.

Pani: Keď ale ja by som aj so zlým svedomím rada prešla cez ňu.

Odkazy redakcie.

B. H. V. Prvá podmienka riadneho doposielania novin je riadne zaslanie predplatkov.

S. Z. T. Nedá sa upotrebiť.

M. V. B. S takými vecami sa nezaobráame.

Dopisovateľ Nitriansko. Ďakujeme. Vďačne uverejníme.

Upozornenie!

Prosím, nepýtajte u kupca jednoducho na krátko „jeden pakel cigorie“, ale s označenou známku

FRANCKOVU CIGORIU,

aby ste boli istá, že máte stálu, rovnú a najlepšiu jakosť tejto cigorie. — Pozorujte pritom na ochrannú známku a náš podpis, lebo naše pakle napodobňujú papierom podobnej farby.

Ochranná známka.

Jindřicha Francka Synové

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Geza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarhách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpraví všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeď, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

«Schicht mydlo» (známka jeleňa) šíri sa chytro po širokej ploche, preniká tkaninu a čistí preto chytro a dôkladne, bez toho, že by škodilo látke alebo rukám, lebo na kolko intenzívna je jeho čistiaca sila, na tolko vlúdny je jeho vplyv.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 5. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: risská K 27.60—28.65, stolnobelohradská K 27.45—20.55, peštianska K 28.15—29.20, banátska K 28.15—29.10. — *Raž*: prvotriedna K 19.40—19.55, druhotriedna K 19.20 do 19.30. — *Jačmeň*: prvotriedny K 14.40—14.50, druhotriedny K 13.90—14.10. — *Proso*: K —, do —. — *Ovos*: prvotriedny K 15.70—15.90, druhotriedny K 15.00—15.40. — *Kukurica*: K 14.60—14.70 *Repica*. K —. —. —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22.00	21.60	21.20	20.80	20.40	19.90	18.90
č.		7	7½	8			
K		17.00	15.00	7.60			

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5.60, hrubé K 6.00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21.00—23.00, fazuľa strakavá K 16.00——. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 31.00—33.00, lúpaný K 45.00—54.00. — *Šošovica*: čistá K 25.00—35.00. — *Konopné semä*: K 20.00 do 22.00. — *Mak*: K 57.00—58.00. — *Rasca* (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 174.00—175.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 136.00—137.00, 3-kusová K 148.00—149.00, vidiecka K —. —. — za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 158.00 70.00, lucerna jasnozrná K —. —. — za 100 kg

Lekvár: srbský K 44.—00, bosenský K 54.00—56.00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22.50—23.00, srbské (100 kusové) K 22.50—23.00 po 50 kilogramoch

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom 178.00 do 179.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 50.00—51.00.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 35.50, fiumánsky White Star (***) K 29.20 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6.50—7.00, žlté K 6.80—6.80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 82:00 a 82:50, kockový K 84:00—84:50, žltý K 82:00—82:50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 94—95, od Tisy K 93—94, sedmohradské K 90—92 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2:80—3:00, k vareniu K 2:00—2:3 syr 20—28 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1:56—1:64 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1:80—3:20, slepky na polievku K 3:30—4:30 za jeden pár.

Vyzvanie k predplateniu.

S nastavším rokom 1910. úctive vyzývame všetkých našich predplatiteľov, aby svoje predplatky na «Kreštana» s obratom pošty obnoviť si nezážovali. Odberateľov «Kreštana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, s týmto napomíname, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,

na pol roka 2 koruny,

na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Do Pruska na celý rok 6 korún.

Administrácia Kreštana.

ZDARMA

na úkazku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a sice barchetu, flanelu, kanafasu, sefiru

plátna všetkých štových látok (štofov) zimných i letných atď. všetko stále b reone najnovšej úrody a z dobrého materialu, za-í-ia s poštovou dobierkou a nezodpovedný tovar prijme zpiatky česká kreštanská firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrém n/Meťují (Čechy) 6 kusov plátových prester a iel 150 cm. šír. 225 cm. dlhé obrubeť 16 K 80 h. Objednávky vyše 20 k franco.

Pobedinský potravný spolok 16. januára večer o 6. hodinách v kat. kruhu vydržiava mimoriadne valné shromaždenie, na ktoré et. udov povoláva.

Predmet:

Volba jedného úda do dozorného výboru.

Správa.

Mhla, mrazy, zima vetry

najväčší nepriateli sú ľudského zdravia,

**Najviacej chorôb a nedúh
príčinou je prechladnutie**

Kolko ľudí trápia hrozné bolesti a nevedia sa oslobodiť bolenia drieku, pichania, kľania v boku a lúpania hlavy a nervov.

Týchto bolastí ale človek veľmi ľahko sa zprostití môže. **Nech si len spoľahlivý, vyprobovaný dobrý domáci prostriedok zaopatri.**

Medzi všetkými prostriedkami bezpochybné jedinky uspešne účinkujúci a k odporúčaniu

opravdový domáci prostriedok

je Brázay Menthollich,

ktorý je bratom svetochybného Brázay slanovinového liehu.

Aby o dobrom a užitočnom účinkovaní Brázay Mentholliehu presvedčiť sa mohol každý chudobný človek cenu jednej fľašky na príbu v

40 halieroch

ustálila firmu Kolomana Bráza.

Brázay Menthollich k dostaniu je v každom obchode kupeckom, keby ale dakde v dedine alebo na pustatine k dostaniu nebol, treba napisať dopisničku

pánu Kolomanovi Brázaymu

Budapest, József-körut 37-39.

č. a on poštou hneď odošle

6 fľašiek za 2 kor. 40 halierov.

Kupujte len Brázay Menthollich a varujte sa každej inej padelaniny.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé drapané 2 K, leďá
2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.
biele 4 K, biele páperové 5 h
10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako
snah biele, drapané 6 K 40 h.
8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K
7 K.; biele fajnové 10 K.; naj
fajnejšie papierie z prs 12 K. —
Pri obľednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho
alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá
116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm
široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K,
polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovcn
dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.
Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Bealsch v Deschenitz**
číslo 826. Böhmerwald. Cennik franko zdarma.

Rušeň!

!!! S 18 prvými značeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

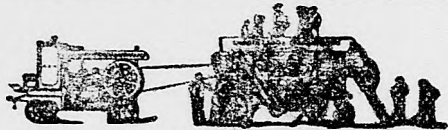
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinokomobil stroje a mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdrom aj medzi
domami slamou krytými.

Osobytá trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti
najlepšie podarili.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

5 korún!

Koštujú moje povodné švajcarské Roskopf systému patent

anker remontoir hodinky s
massivným, solidným anti-
magnetickým anker strojom
s echt emailovaným číselní-
kom (nie z papieru) s oprav-
dovým echt niklovým závo-
rom nad strojom so šarni-
rovanými večkami s chodbou
36 hodín (teda nie hodiny
čo 12 len hodín idu) s ozdo-
benými a pozlattenými ru-
čičkami presne regulované
so zárukou 3 rokov jeden kus
5.— K, 3 kusy 14.— K, v
echt sribornom závozne bez
ručičiek sekund 11.— K,
3 kusov 31 korún, s ručičkami
sekund K 13.—50, 3 kusy
K 38.—.

Najbohatší výber všetkých druhov hodiniek v mojom hlavnom
cenniku. Žiadne riziko! Výmena povolená a návrat peňazi. —
Zasiela s poštovou dobierkou alebo pre predbežnom zaslaní peňazi
prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD c. a. k. dvorný
zasielca
Brüx č. 1902. (Čechy).

Hlavný cennik s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma
a franko.

Peniaze

uspori každý, kto pri potrebe
rozličných ošozných pred-
metov a príležitostných dar-
ov každé o druhu žiada si
mój hlavný ce nik s viacej
ako 3000 vyobrazeniami ktorý
každému pošle sa franko a
zdarma a v ktorom každý
všetko najde čo potrebuje

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad

Brüx č. 1913. (Čechy).

Náhradu hudobného sboru.

vorvia moje naj-
novšie fonografy
gramofony,
toré bezchybne
funkcionujú a
za najlacnejšie
fabričné ceny
posiela

HANNS KONRAD

c. a k. dvorný zasielca

Brüx č. 1904. (Čechy)

Fonografy s 2 valcami K 9.—.

Gramofony s dvomi najnovšími

hudobnými kusmi K 22 —, 26.—.

Prosímne žiadať si mój tohato

ilustrovný hlavný cennik s viacej

ako 3000 vyobrazeniami.

Zasielka s poštovou dobierkou.

Žiadne riziko! Zamena povolená.

Revolver

najopaternej vy-
strieľaný, opa-
tréný štatným
kolkom stielby
najlepšej kvality
a najkrajší ho vyhotovenia so
zárukou za bezchybné funkcio-
novanie, zasiela c. a k. dvorný
zasielca

HANNS KONRAD

Brüx, 1907. (Čechy.)

Revolver K 5.—, 6.50, 7.50, 8.50,

Hlavný cennik s 3000 vyobraze-
niami na žiadosť franko a zdarma

Zasielka s poštovou dobierkou.

Žiadne riziko. Zamena povolená
alebo návrat peňazi,

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28.

Topolčán rodák!

A dobrí ľudák!

STEFAN LEPEY

otvoril nový katolícký sklep

vo veľkých Topolčanoch

V KORUNOVEJ-ULICI.

DRŽI VŽDY DOBRÝ

A ČERSTVÝ TOVAR

Preto ho nie len v Topolčanoch chvália ale
aj gazdinky z okolitých dedín sa k nemu sypu.

Kašlete? Bolia vás prsá?

Nebajte sa, že ochoriete na plúca? Pozor! Hneď si dajte doniesť Ŕrkény lipo-
vo mádu sirup, ktorý utišuje kašeľ,
zvlášte rozpúšťa
šlajm, zastavuje os-
lobujúce nočné potenie, napravuje chuť k jedeniu
a prináša pokojný nočný odpočinok. Dobré pôsobí
aj pri slabých denglavých defoch. Vzorová fľaška
3 koruny, veľká fľaška 5 korún, 3 veľké fľašky
15 korún franko. — K objednaníu s poštovou
dobierkou v „Apošto!“ lekární Budapest, VIII. ok.,
József-körut 64. Sklad 76. 2

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíro-
vaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze
nevýhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo
všeliakých českých fabrikách sshotovujú z kalmuku a
barchetu. odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti,
celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu
pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú
všetkým nárokom objednavateľov.

Výhodné ceny pre pol-
ných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec

na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej ja-
kosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu

objednaná zasielame franko

na každú železničnú a poš-
tovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide»
nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom
cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske
nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná atressa objednávania:

SOHR, rozposelajúca osada uhorských pokrovcov na kone
SOMOGYSZILL.Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.